

NORSK ØKONOMI

– EN DEL AV VERDENSØKONOMIEN

Vi repeterer ord fra kapitlet. Lag setninger med ordene.

Ord	Setning med ordet
å produsere	
en produksjon	
en handel	
varierte	
et næringsliv	
en nedgang en økonomisk nedgang	
en erfaring	
en verdi	

NORSK ØKONOMI

– EN DEL AV VERDENSØKONOMIEN

Ord	Setning med ordet
verdt	
verdifull	
en ressurs	
å føre til	
et byråkrati	
å tilby	
en etterspørsel	
sannsynligvis	
en fordel	

NORSK ØKONOMI

– EN DEL AV VERDENSØKONOMIEN

Ord	Setning med ordet
en ulempe	
effektiv	
en kvalitet	
å forbedre	
arbeidsforhold	
en virksomhet	
en krise	
en ressurs	

NORSK ØKONOMI

– EN DEL AV VERDENSØKONOMIEN

Tenk over og snakk sammen om det dere har lært i kapittelet.

I dette kapittelet har dere lært om markedsøkonomi, planøkonomi, blandingsøkonomi, velferdsstat, privatisering, økonomien i Norge, Norges olje, Oljefondet, Norges Bank, inflasjon, styringsrente og handlingsregel, økonomisk globalisering.

- 1 Snakk sammen om hvert av begrepene over. Forklar begrepene til hverandre.
- 2 Hva var mest interessant og nyttig å lære i dette kapittelet?
- 3 Hva var vanskeligst å forstå? Er det noe dere ennå ikke forstår? Skriv ned spørsmål dere har.

Maria og Ahmed vil kjøpe leilighet

I dette kapittelet har du blant annet lært om økonomisk politikk og om Norges økonomi. Men vi mennesker har også vår egen private økonomi. Vi har inntekter og utgifter. Noen av oss har en god økonomi, mens andre har en ganske dårlig økonomi. Det er viktig og lurt at du lærer mer om lån, renter og avdrag hvis du vil kjøpe din egen leilighet eller eget hus en dag.

Dette er Maria og Ahmed. De sitter ved kjøkkenbordet og går gjennom økonomien sin. Nå leier de en leilighet, men de har lyst til å kjøpe en leilighet. Derfor setter de opp et budsjett med inntekter og utgifter. De har spart 400 000 kroner for å kjøpe leilighet. De vil se på en leilighet som koster 2,5 millioner. Da må de spørre banken om et lån på 2,1 millioner. Men hvor mye må de betale i renter og avdrag, da?

NORSK ØKONOMI

– EN DEL AV VERDENSØKONOMIEN

Ahmed: Renta på boliglån er cirka 3 % nå. Hvis vi låner 2,1 millioner, må vi betale 63 000 kroner i renter i året. Det blir 5250 kroner i renter hver måned. Og så må vi også betale avdrag på lånet. Hvor mye må vi betale i avdrag?

Maria: Vi kan sjekke på nettet. Det finnes mange nettsider som regner det ut. For eksempel denne:

The screenshot shows a web-based loan calculator titled "LÅNEKALKULATOR". It has a sidebar on the left with links: "Annuitetlån", "Serielån", "Lånekalkulator", "Forbrukslån", "Sparing", "Boliglån", "Kredittkort", "Bilån", and "Refinansiering". The main area is titled "ANNUITETSLÅN". It contains several input fields: "Lån:" with the value "50000", "Løpetid (år):" with "25", "Terminert pr. år:" with "12", and "Rente:" which is empty. Below these are "Tinglysnings:" (empty), "Etableringsgebyr:" with "1500", and a checkbox "Inkluder gebyrer i lånet" which is checked. There is also a "Termingebyr:" field with "50". At the bottom is a "Regn ut" button.

Ahmed: Annuitetslån? Hva betyr det?

Maria: Det betyr at vi betaler like mye i renter og avdrag på lånet i alle de årene vi har lånet. Vi betaler for eksempel 9000 kroner i måneden i renter og avdrag i 25 år. Da er vi ferdige med å betale ned lånet. Da eier vi leiligheten selv.

Ahmed: OK. Da setter vi inn tall. Vi ønsker å låne 2 100 000. Renta er 3 %, vi vil bruke 25 år på å betale tilbake. Vi vil ha 12 terminer, altså betale renter og avdrag hver måned. Hvor mye blir det hver måned?

Maria: Det blir 10 016 kroner hver måned. 5254 kroner i renter og 4712 kroner i avdrag i begynnelsen. Men får vi ikke litt lavere skatt hvis vi tar opp lån?

Ahmed: Jo. Vi får skattefradrag for rentene. Vi får tilbake 23 % av de rentene vi har betalt. Hvis vi har betalt 50 000 kroner i renter, får vi tilbake 13 500 kroner. Det er litt mer enn 1000 kroner per måned. Da må vi egentlig bare betale cirka 9000 kroner per måned på lånet.

Maria: Ja. Men leiligheten vi har lyst på, har også ei husleie på 3800 kroner per måned. Og så skal vi betale strøm, telefon, månedskort, mat, klær. Huff! Dette er vanskelig!

Ahmed: Jeg tror vi tar kontakt med banken. De kan hjelpe oss med å sette opp et budsjett. Jeg har veldig lyst på den leiligheten, men vi må ha nok penger til å leve også! Bankene kan hjelpe oss og se om vi tjener nok til å kunne kjøpe leiligheten. Hvis vi ikke tjener nok, vil vi ikke få lån likevel.

Maria: Enig. Jeg ringer til banken og får en avtale.